

УДК 349.3

*Мельник О. Я.**помічник Голови**ВГОІ «Інститут реабілітації та соціальних технологій»*

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ ЯК ОСНОВНЕ ДЖЕРЕЛО ПРАВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: СУТНІСТЬ, ОЗНАКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Основоположну роль у системі джерел права соціального забезпечення посідає Конституція України як Основний Закон нашої держави. Як відомо, Україна, розвиваючи досвід інших держав, вибудовує національну систему джерел права на основі конституції – основоположного закону, який закріплює політико-правові основи взаємовідносин суспільства, держави та особи. Ухвалена Верховною Радою України ще 28 червня 1996 року Конституція України відповідає такому спрямуванню [1]. У юридичній літературі підкреслюється, що Основний Закон країни розглядається із соціальної, політичної та юридичної позицій: із соціальної – як прояв громадської злагоди, волі всіх членів українського суспільства, своєрідний договір, що створює засади державної стабільності, розвитку і становлення кожного індивіда; із політичної – як підґрунтя здійснення державної влади, її функціонування згідно з принципом поділу єдиної державної влади на гілки; із юридичної – як нормативно-правовий акт, що має вищу юридичну силу й безпосередньо регулює суспільні відносини в різних

© Мельник О. Я., 2015

© Національний університет «Острозька академія», 2015

-
- Конституція України як основне джерело права соціального забезпечення: сутність, ознаки та перспективи / О. Я. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15moyotp.pdf>.

сферах життя держави, закріплює підвалини правової системи [2, с. 11]. Доречно наголосити, що положення Основного Закону України пронизують соціальні пріоритети розвитку суспільства і держави. Норми Конституції України (ст.1), визнаючи Україну демократичну, соціальну та правову державу, вказують на глибинність та фундаментальність соціальних чинників у функціонуванні держави та її інституцій. Очевидно, що, насамперед, мова йде про основні соціальні права людини по відношенню до діяльності держави. Із змісту Основного Закону України (ст.3) слідує, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. У розвиток цього припису, Конституція України закріплює, що права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави і, водночас, держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Крім того, у ній визначається, що утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Таким чином можна констатувати, що Конституція України, по-перше, визначає та окреслює соціальну стратегію розвитку суспільства і держави; по-друге, визначає права та свободи людини основним соціальним орієнтиром по відношенню до держави, органів державної влади, їх посадових осіб; по-третє, визначає соціальні орієнтири розвитку національного законодавства та джерел права. За таких обставин, Конституція України виступає основоположним регулятором відносин у сфері соціального забезпечення, виступаючи правовим базисом розвитку законодавства про соціальне забезпечення, відповідної системи джерел права. Не зважаючи на те, що в останні роки відбувається глибинне переосмислення норм та положень Конституції України, декларування конституційної реформи [3-5], соціально орієнтовані засади та принципи розвитку суспільства, права та держави

-
- Конституція України як основне джерело права соціального забезпечення: сутність, ознаки та перспективи / О. Я. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15moyotp.pdf>.

залишаються стабільними. Подальший процес реформування Конституції України вимагає за необхідне посилення ролі та значення соціальних положень, соціальних стандартів для демократизації суспільства і держави.

Метою наукової статті є науково-теоретичне дослідження Конституції України як основного джерела права соціального забезпечення в умовах сьогодення. Концептуальні теоретико-правові проблеми щодо розуміння Конституції України у системі джерел права соціального забезпечення досліджувались у працях таких вчених як: В.М. Андріїв, Н.Б. Болотіна, С.В. Вишновецька, В.С. Венедіктов, С.В. Венедіктов, І.В. Зуб, М.І. Іншин, В.Л. Костюк, С.С. Лукаш, А.Р. Мацюк, Н.О. Мельничук, О.М. Обушенко, П.Д. Пилипенко, С.М. Прилипко, В.О. Процевський, О.І. Процевський, С.М. Синчук, О.В. Тищенко, Н.М. Хуторян, Л.П. Шумна, В.І. Щербина, О.М. Ярошенко та ін. Водночас, ураховуючи нагальність та важливість конституційної реформи, об'єктивної необхідності розвитку системи джерел права соціального забезпечення у новітніх умовах здійснення демократичних перетворень, розвитку громадянського суспільства, означена проблематика не тільки не втратила актуальності, а набула важливого значення як складова соціальних змін.

Розуміння сутності Конституції України як Основного Закону України, що має найвищу юридичну силу на території України, впливає із змісту її норм. За змістом Конституції України в Україні визнається і діє принцип верховенства права. При цьому, Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (ст.8). А. П. Заєць зазначає, що принцип верховенства права знаходить свій прояв і у власних регулятивних властивостях права, у тому числі: 1) мінімальній достатності правового регулювання суспільних відносин та всезагальності

-
- Конституція України як основне джерело права соціального забезпечення: сутність, ознаки та перспективи / О. Я. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15moyotp.pdf>.

права; 2) позапартійності права, його відносній самостійності щодо політичних сил та деідеологізованості; 3) відносній самостійності щодо судової та виконавчої влади; 4) верховенстві Конституції та законів України [6, с. 15]. З правової точки зору, це означає, що, норми Конституції України: по-перше, є першоосновою системи джерел національного права, і, насамперед, джерел права соціального забезпечення; по-друге, виступають конституційно-правовим базисом відносно усієї системи джерел права; по-третє, закладають основоположні засади та принципи, які покликані забезпечувати системну регламентацію суспільних відносин, ураховуючи пріоритетність прав та свобод людини; по-четверте, визначають механізми стабільності закладених у них засад та принципів. Тому, Конституція України є первинним та основоположним елементом у системі джерел права соціального забезпечення.

Закладаючи базисні засади, які окреслюють основні властивості Конституції України (ст.ст. 1, 3, 8 та ін.), її норми визначають основоположні риси окремих елементів системи джерел права соціального забезпечення.

Конституція України визнає чинність на території України міжнародних договорів. Згідно положень Конституції України чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України (ст.9). Укладення міжнародних договорів, які суперечать Конституції України, можливе лише після внесення відповідних змін до Конституції України. У такому розумінні, міжнародні договори України є конституційно-правовою основою для розвитку внутрішніх актів законодавства про соціальне забезпечення.

▪ Конституція України як основне джерело права соціального забезпечення: сутність, ознаки та перспективи / О. Я. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15moyotp.pdf>.

Окреме місце в Конституції України відводиться законам як нормативно-правовим актам парламенту, які покликані розвивати норми Конституції та міжнародних договорів України. Принагідно підкреслити, що Конституція України: 1) визначає повноваження Верховної Ради України по ухваленню законів; 2) визначає законодавчу процедуру щодо ухвалення законів; 3) визначає предмет законів а, відтак, конкретизує коло питань, які визначаються виключно законами. Так, до прикладу Основний Закон України встановлює, що виключно законами визначаються основи соціального захисту, форми і види пенсійного забезпечення; засади регулювання праці і зайнятості, шлюбу, сім'ї, охорони дитинства, материнства, батьківства; виховання, освіти, культури і охорони здоров'я; екологічної безпеки (п.6 ч.1 ст.92). Тому, Конституція України декларує принцип домінування законодавчого регулювання відносин у сфері соціального захисту (соціального забезпечення). Це означає, що виключно законом можуть встановлюватись норми та правила з зазначених питань. Такий підхід покликаний забезпечити відкритість, доступність, прозорість системи соціального захисту (соціального забезпечення). У цьому плані вартує уваги положення Основного Закону України щодо того, що виключно законом про Державний бюджет України визначаються будь-які видатки держави на загальносуспільні потреби, розмір і цільове спрямування цих видатків (ст.96). Закономірно, що до цього переліку належать соціальні видатки як ключові по відношенню до інтересів суспільства, потреб та інтересів конкретної людини.

До певної міри норми Конституції України розкривають систему підзаконних нормативних актів у сфері соціального захисту(соціального забезпечення). Це, насамперед, стосується нормативних актів Президента та Кабінету Міністрів України. Основний Закон України визначає, що

-
- Конституція України як основне джерело права соціального забезпечення: сутність, ознаки та перспективи / О. Я. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15moyotp.pdf>.

Президент України на основі та на виконання Конституції і законів України видає укази і розпорядження, які є обов'язковими до виконання на території України (ч. 3 ст. 106), а Кабінет Міністрів України в межах своєї компетенції видає постанови і розпорядження, які є обов'язковими до виконання (ст.117). Доречним буде підкреслити, що акти Кабінету Міністрів України підписує Прем'єр-міністр України. До того ж, нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України, міністерств та інших центральних органів виконавчої влади підлягають реєстрації в порядку, встановленому законом. Також формально-декларативне значення у Конституції України відведено іншим підзаконним нормативним актам (наприклад, нормативним актам міністерств, відомств, місцевих органів влади тощо). В умовах сьогодення однією із фундаментальних проблем залишається приведення у відповідність до норм Конституції України, актів законодавства про соціальне забезпечення, особливо тих, які були ухвалені до її прийняття. Передусім, це стосується базових законів у цій сфері [7-8].

Прикметною рисою Конституції України є те, що у ній визначено механізми конституційного контролю по відношенню до окремих актів законодавства про соціальне забезпечення. Основний Закон України встановлює, що Конституційний Суд України є єдиним органом конституційної юрисдикції в Україні, який вирішує питання про відповідність законів та інших правових актів Конституції України і дає офіційне тлумачення Конституції України та законів України (ст.147). Важливо наголосити, що до повноважень Конституційного Суду України належить: 1) вирішення питань про відповідність Конституції України (конституційність): законів та інших правових актів Верховної Ради України; актів Президента України; актів Кабінету Міністрів України;

-
- Конституція України як основне джерело права соціального забезпечення: сутність, ознаки та перспективи / О. Я. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15moyotp.pdf>.

правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим; 2) офіційне тлумачення Конституції України та законів України. З зазначених питань Конституційний Суд України ухвалює рішення, які є обов'язковими до виконання на території України, остаточними і не можуть бути оскаржені (ст.150 Конституції України).

Основоположність та фундаментальність Конституції України по відношенню до системи джерел права соціального забезпечення засвідчує те, що у ній визначено основні соціальні права людини та гарантії їх реалізації. Слід наголосити, що вони відповідають міжнародним стандартам з прав людини.

По-перше, Конституція України визначає право на соціальний захист (соціальне забезпечення) (ст.46). За змістом цього права громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом. Отже, право на соціальний захист покликане убезпечити кожного від можливості настання певних соціальних ризиків. Складність та внутрішня структура цього права полягає у тому, що законодавець не визначає вичерпність чи обмеженість таких ризиків. С.М. Синчук справедливо підкреслює, що у фаховій літературі соціальний ризик трактують як ту обставину, наслідки якої не можуть бути усунені особою, самотійно за допомогою членів сім'ї через зовнішні об'єктивні чинники, а не з будь-яких суб'єктивних причин[9, с.73]. Їх перелік визначається та конкретизується на підставі закону, що дозволяє ураховувати різного роду чинники, які можуть негативно вплинути на людину, її здатність самотійно забезпечувати та гарантувати свою життєдіяльність. Можна погодитися із В.Л. Костюком та іншими

▪ Конституція України як основне джерело права соціального забезпечення: сутність, ознаки та перспективи / О. Я. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15moyotp.pdf>.

вченими, які акцентують увагу на системності та комплексності цього конституційного права[10,с.19], [11]. С.М. Прилипко наголошує, що право на соціальне забезпечення – це визнане Конституцією України, міжнародним співтовариством і гарантоване державою Україна право людини на отримання соціальної допомоги та підтримки, задоволення фізіологічних, соціальних і духовних потреб в обсязі, необхідному для гідного життя, у тих випадках, якщо у зв'язку з впливом соціального ризику громадянин з незалежних від нього причин не має джерел та засобів існування [12, с. 9].

Норми Основного Закону України визначають, що право на соціальний захист гарантується: а) загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків громадян, підприємств, установ і організацій; б) за рахунок бюджетних та інших джерел соціального забезпечення; в) створенням мережі державних, комунальних, приватних закладів для догляду за непрацездатними; г) конституційною вимогою, що пенсії, інші види соціальних виплат та допомоги, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом. Справедливою та переконливою є теза О.В. Тищенко, що такий підхід є половинчастим, що збіднює зміст статті. Тому, на думку вченої бажано також вказати на існування недержавних видів соціального забезпечення [13, с. 116].

По-друге, Конституція України встановлює право кожного на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг, житло (ст.48). За своєю суттю, таке право є позитивно-декларативним, що окреслює соціальну спрямованість суспільства і держави у прагненні забезпечити належний рівень життя кожній особі.

-
- Конституція України як основне джерело права соціального забезпечення: сутність, ознаки та перспективи / О. Я. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15moyotp.pdf>.

По-третє, Конституція України гарантує право кожного на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування (ст.49). У цьому контексті, охорона здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних програм. Також держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. У державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно; існуюча мережа таких закладів не може бути скорочена. Крім того, держава сприяє розвитку лікувальних закладів усіх форм власності. У юридичній літературі підкреслюється, що оскільки ст. 49 Конституції України закріплює право кожного на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування, то суб'єктом правовідносин з медичного обслуговування є будь-яка людина (громадянин України, іноземець, особа без громадянства). Іншим суб'єктом правовідносин з медичного обслуговування, який зобов'язаний надати певний вид медичної допомоги, є медичні заклади[14, с.11].

По-четверте, Конституція України гарантує право кожного на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди (ст.50). З конституційно-правової точки зору, кожному гарантується право вільного доступу до інформації про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту, а також право на її поширення. Така інформація ніким не може бути засекречена.

По-п'яте, Основний Закон України декларує право кожного на освіту (ст.53). У цьому аспекті, Конституція України гарантує, що повна загальна середня освіта є обов'язковою, а, у свою чергу, держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних

-
- Конституція України як основне джерело права соціального забезпечення: сутність, ознаки та перспективи / О. Я. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15moyotp.pdf>.

навчальних закладах; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти, різних форм навчання; надання державних стипендій та пільг учням і студентам. Крім того, громадяни мають право безоплатно здобути вищу освіту в державних і комунальних навчальних закладах на конкурсній основі. При цьому, громадянам, які належать до національних меншин, відповідно до закону гарантується право на навчання рідною мовою чи на вивчення рідної мови у державних і комунальних навчальних закладах або через національні культурні товариства. Крім того, Конституція України визначає фундаментальні принципи конституційного визначення і гарантування системи прав людини, у тому числі соціальних: а) усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах; б) права і свободи людини є невідчужуваними, невичерпними та непорушними; в) конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані; г) при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод; г) кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушуються права і свободи інших людей, та має обов'язки перед суспільством, в якому забезпечується вільний і всебічний розвиток її особистості; д) громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом (ст.ст. 21-24)

Також принагідно констатувати, що Основний Закон України також гарантує право кожного на захист своїх прав та свобод (ст.55). Це стосується основоположних соціальних прав. За змістом Конституції України права і свободи людини і громадянина захищаються судом. Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування,

-
- Конституція України як основне джерело права соціального забезпечення: сутність, ознаки та перспективи / О. Я. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15moyotp.pdf>.

посадових і службових осіб, а також право звертатися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини або до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна. При цьому, кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань.

З огляду на зазначене, можна констатувати, що Конституцію України як основне джерело права соціального забезпечення характеризують такі риси: 1) містить норми права соціального забезпечення; 2) має найвищу юридичну силу по відношенню до інших актів законодавства у сфері соціального забезпечення; 3) визначає конституційну модель системи джерел права соціального забезпечення; 4) визначає конструктивні елементи системи законодавства про соціальне забезпечення; 5) визначає концептуальні правові властивості основних джерел права соціального забезпечення; 6) визначає право на соціальний захист та інші пов'язані із ним соціальні права людини; 7) визначає загальні конституційні гарантії щодо закріплення, визнання та незмінності системи соціальних прав; 8) визначає загальні гарантії щодо здійснення права на соціальний захист та інших пов'язаних із ним соціальних прав; 9) окреслює механізми конституційного контролю по відношенню до системи джерел права соціального забезпечення.

Ураховуючи сучасний стан здійснення в Україні конституційної реформи та спрямування її у сторону удосконалення положень Конституції України видається за необхідне значно посилити її соціальну складову через призму посилення конституційно-правового регулювання системи соціальних прав, у тому числі права на соціальне забезпечення, соціальне страхування тощо, механізмів їх правової охорони та захисту. Очевидно,

▪ Конституція України як основне джерело права соціального забезпечення: сутність, ознаки та перспективи / О. Я. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15moyotp.pdf>.

що у світлі конституційних новацій доречним було б також більш системно на конституційно-правовому рівні визначити систему законодавства, механізми її сталості та стабільності.

Список використаних джерел

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – С. 141.
2. Ярошенко О. М. Джерела трудового права України: Автореф. дис... д-ра юрид. наук: 12.00.05 / О. М. Ярошенко ; Нац. юрид. акад. України ім. Я.Мудрого. – Х., 2007. – 42 с.
3. Про внесення змін до Конституції України: Закон України від 8 грудня 2004 р. №2222-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – №2. – Ст. 44.
4. Рішення у справі за конституційним поданням 252 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про внесення змін до Конституції України» від 8 грудня 2004 року №2222-IV справа про додержання процедури внесення змін до Конституції України): Рішення Конституційного Суду України від 30 вересня 2010 року №20-рп/2010 // Вісник Конституційного Суду України. – 2010. – №5. – С. 36.
5. Венеціанська комісія схвалила конституційну реформу Порошенка // Електронний ресурс: Режим доступу: <http://www.newsru.ua/arch/ukraine/27oct2014/venecianskaya.html>.
6. Заєць А. П. Правова держава в Україні: концепція і механізми реалізації: Автореф. дис... д-ра юрид. наук: 12.00.01 / А.П. Заєць ; Київ. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 1999. – 36 с.

▪ Конституція України як основне джерело права соціального забезпечення: сутність, ознаки та перспективи / О. Я. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15moyotp.pdf>.

7. Про пенсійне забезпечення: Закон України від 5 листопада 1991р.№1788-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – №3. – Ст. 10.
8. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні: Закон України від 21 березня 1991 р. №875-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – №21. – Ст. 252.
9. Синчук С. М. Правовідносини соціального забезпечення: суб'єкти, зміст, об'єкти: монографія / С. М. Синчук. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка. 2015. – 422 с.
10. Права осіб з інвалідністю в Україні : [Науково-практичний посібник]. – Випуск 1 / К. М. Біда, В. В. Бонтлаб, І. Р. Вітик, В. Л. Костюк, В. П. Мельник та ін. / за заг. ред. В. Костюка. – К. : ПВГОІ «ІР СТ Україна», 2011. – 312 с.
11. Костюк В. Л. Конституційне право на соціальний захист в умовах сьогодення: науково-правовий аспект / В. Л. Костюк// Публічне право. – 2015. – №2 (18). – С. 252-259.
12. Прилипко С.М. Предмет права соціального забезпечення: Автореф. дис... д-ра юрид. наук: 12.00.05 / С. М. Прилипко ; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. – Х., 2007. – 47 с.
13. Тищенко О. В. Право соціального забезпечення України: теоретичні та практичні проблеми формування і розвитку галузі: монографія / О. В. Тищенко. – К.: ДП «Прінт сервіс», 2014. – 394 с.
14. Солопова І. В. Медичне обслуговування як форма соціального захисту населення України: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.05 / І. В. Солопова ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2009. – 20 с.

▪ Конституція України як основне джерело права соціального забезпечення: сутність, ознаки та перспективи / О. Я. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15moyotp.pdf>.

Мельник О. Я.

Конституція України – як основне джерело права соціального забезпечення: сутність, ознаки та перспективи

У цій статті розкриваються теоретико-правові аспекти щодо сутності Конституції України як основного джерела права соціального забезпечення. Акцентовано увагу на питаннях соціально-правової природи Конституції України. Розглянути концептуальні особливості Конституції України у системі джерел права соціального забезпечення. Визначено конституційно-правові основи законодавства про соціальне забезпечення. Проаналізовано право на соціальний захист та інші пов'язані із ним соціальні права. Зроблено висновки та пропозиції.

Ключові слова: конституція, закон, соціальний захист, законодавство, джерело права соціального забезпечення, соціальні права.

Мельник О. Я.

Конституция Украины как основной источник права социального обеспечения: сущность, признаки и перспективы

В этой статье раскрываются теоретико-правовые аспекты относительно сущности Конституции Украины как основного источника права социального обеспечения. Акцентируется внимание на вопросах социально-правовой природы Конституции Украины. Рассмотреть концептуальные особенности Конституции Украины в системе источников права социального обеспечения. Определены конституционно-правовые основы законодательства о социальном обеспечении. Проанализированы

-
- Конституція України як основне джерело права соціального забезпечення: сутність, ознаки та перспективи / О. Я. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15moyotp.pdf>.

право на социальную защиту и другие связанные с ним социальные права. Сделаны выводы и предложения.

Ключевые слова: конституция, закон, социальная защита, законодательство, источник права социального обеспечения, социальные права.

Melnik O. Y.

The Constitution of Ukraine -as the main source of social security law: the nature, characteristics and prospects

In this article the theoretical and legal aspects of the nature of the Constitution of Ukraine as the main source of social security law. The attention is focused on issues of social and legal nature of the Constitution of Ukraine. Consider conceptual features of the Constitution of Ukraine in the system of sources of law of social security. Defined constitutional and legal foundations of social security legislation. Analyzed right to social security and other related social rights with him. The conclusions and suggestions.

Key words: Constitution, law, Social Protection, legislation, source social security law, social rights.

-
- Конституція України як основне джерело права соціального забезпечення: сутність, ознаки та перспективи / О. Я. Мельник // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2015. – № 2(12) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2015/n2/15moyotp.pdf>.